

ことわざ かだい いちれい
諺の課題の一例：

① 空き樽は音が高い

- Nejvíce je slyšet toho, který ví nejméně.
- (dosl.) „Z prázdného sudu je největší hluk.“
- Odpovídá angl. *Empty vessels make the most noise.*
- Odpovídá slovenskému *Prázdny sud najviac duní.*
- Podobá se slovenskému *Ktorá krava najviac bučí, najmenej mlieka dáva.*

Synonymní výrazy: 口自慢くちじまんの仕事下手しごとしもて、浅瀬あさせに仇波あだなみ

例文： 空樽あきたるは音が高いというが、彼はよくあんなにもくだらない話を

長々と続けるものだね。

„Říká se, že z prázdného sudu je největší hluk, ale přítel i tak často dlouho hloupě tlachá.“

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/a/akidaruwaotogatakai.html>

Poznámky k formě:

- 空き *aki* prázdný, dutý, volný, otevřený
- 樽 *son* (音), *taru* (訓) sud
- 音 *on* (音), *oto*, *ne* (訓) zvuk, tón, výslovnost

② 青は藍より出でて藍より青し

- Žák nakonec překoná učitele.
- (dosl.) „Modrá pochází z indiga, ale je modřejší než indigová.“
- Podobá se angl. *The scholar may waur the master.*
- Podobá se slovenskému *I v mladej hlave starý rozum sa nájde.* (nenese ale význam, že mladší předčí staršího)
- Podobné českému *Cvičení dělá mistra.* (rozdíl je zde v tom, že se nejedná o překonávání, nýbrž jen o možné zlepšování)
- Autorem je Sün-c' (313–238 př. Kr.), čínský konfucián, který napsal sbírku filozofických spisů.

Synonymní výrazy: 氷こおりは水より出でて水より寒さむし、出藍しゅつらんの誉ほまれ

例文： 青は藍より出でて藍より青しと言うが、師匠ししやうより数段すうだん高い技術ぎじゆつ

を修得しゅうとくするとは、たいしたものだ。

„I když se říká, že modrá pochází z indiga a je modřejší než indigová, zvládnout umění o něco lépe než mistr je opravdu velká věc.“

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/a/akidaruwaotogatakai.html>

Poznámky k formě:

- 藍 *ran* (音), *ai* (訓) – indigová (původ z procesu získávání barvy z rostliny *Indigofera tinctoria*)
- より - od (alternativa ke から), komparativní partikule

③

あいえんきえん
合縁奇縁

- Kladně opisuje vztah, který vznikl z nepravděpodobné shody náhod.
- (dosl.) „Osudový střet zvláštní náhodou.“
- Podobné angl. *Meet by twist of fate*.
- Podobné českému výrazu *osudové setkání* (má spíše neutrální postoj)

Alternativní forma: 相縁機縁, 愛縁奇縁, 合縁機縁

例文: であ 出合いは合縁奇縁 あウマが合えわない人からも得られることがきつとあるはずです。

„Pokud je setkání osudovým, tak i z lidí, kteří se k sobě nehodí, může jistě něco být.“

Zdroj: http://sanabo.com/words/archives/2004/11/post_2.html

Poznámky k formě:

- 合 *kó, gó* (音), *a · u, ai* (訓) sejít se, spojit se
- 縁 *en* (音), *fudži* (訓) okraj, hrana, příčina, osud
- 奇縁 naznačuje čínský slovosled

④

いきけんこう
意気軒昂

- Popis pocitu, když je člověk nabuzený a plný energie.
- (dosl.) „Duše ve výšinách.“
- Odpovídá angl. *Be in high spirits*.
- Podobá se slovenskému *Byť plný elánu*.

Alternativní forma: 意気軒高

例文: ねんがん 念願の ぶしよ 部署に はいぞく 配属された彼女の仕事ぶりは意気軒昂たるものがある。

„Přítelkyně, která byla přidělena na vytoužené místo, pracuje poprvé s plným nasazením.“

Zdroj: http://sanabo.com/words/archives/2004/10/post_24.html

Poznámky k formě:

- 意気 *iki* duše, síla vůle (synonymum 気概)
- 軒 *ken* (音) numerativ pro domy

⑤ ^{しんぞう} ^け ^は 心臓に毛が生えている

- Popis někoho opovážlivého.
- (dosl.) „Vlasy mu rostou do srdce.“
- Odpovídá angl. *bold as brass*
- Podobá se slovenskému *Čo v srdci vrie, v ústach vykypí.*

Alternativní forma: ^{きも} 肝に毛が生えている

例文: 心臓に毛がビッシリ生えている。

„Máš nervy z oceli.“

Zdroj: <http://ejje.weblio.jp/content/心臓に毛が生えている>

Poznámky k formě:

- 臓 *zó* (音), harawata (訓) vnitřnosti, sufix orgánů

⑥ ^し ^{かお} ^{はんべえ} 知らぬ顔の半兵衛

- Předstírat nevědomost, ačkoliv opak je pravdou.
- (dosl.) „Hanbého neznámá tvář.“
- Podobá se angl. *play dumb*
- Podobá se slovenskému *Robí sa, že nevedel do troch narátat'.*
 - Česká variace: *Tváří se, jako by neuměl do pěti počítat.*
- Podobá se slovenskému *Spravil sa sprostým, ako čo by o ničom nevedel.*
- Podobá se českému *Já nic, já muzikant.*

Synonymní výrazy: ^{かんびょうねこ} ^{ふん} ^{はんべえ} 知らぬ干瓢猫の糞、半兵衛をきめる

例文: 妻に、この会員証 ^{しょう} は何か? と問い詰められたが、知らぬ顔の半

兵衛 ^き ^こ を決め込んでやった。

„Co je zač tahle členská karta?“ zeptala se mě manželka, ale já se rozhodl hrát hloupého.

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/si/shiranukaonohanbee.html>

Poznámky k formě:

- 半兵衛 *Hanbé* (訓) – Takenaka Šigeharu byl samuraj a strateg z 16. století, který bojoval s Hidejoši Tojotomim proti Oda Nobunagovi
- 顔 *gen, gan* (音), *kao* (訓) tvář, výraz
- 知らぬ – od slovesa 知る „vědět“ utvořen zápor starším způsobem (namísto ない se používalo め)

⑦

じゅんぷうまんぼん
順風満帆

- Popisuje hladce probíhající situaci.
- (dosl.) „Správný vítr plní plachty.“
- Podobné angl. *Everything is going my way.*
- Podobá se slovenskému *Všetko ide ako po masle.*

例文: これまで順風満帆な人生を送っています。
 „Vedu doposud uspokojivý život.“

Zdroj: <http://ejje.weblio.jp/content/順風満帆>

Poznámky k formě:

- 順 *džun* (音) pořadí, uspořádaný, mužské jméno
- 風 *fu, fú* (音), *kaze* (訓) vítr

⑧

じょうしゃひつすい
盛者必衰

- Slovní spojení vyjadřující, že i to čemuž se nyní daří nakonec skončí a zchátrá.
- (dosl.) „Prosperující nevyhnutně upadne.“
- Odpovídá angl. *All that is fair must fade.*
- Podobá se angl. *The pride goes before the fall.* (zde se ale spíše mluví o charakteru daného člověka, než je tomu v původním japonském přísloví)
- Odpovídá slovenskému *Časom sa všetko minie.*
- Podobá se slovenskému *Všetko má koniec, len klobása má dva.*
- Odpovídá českému *Nic netrvá věčně.*
- Pochází z buddhistické sútry (仁王經) a nachází se v úvodním řádku Příběhu rodu Taira (平家物語).

Alternativní forma: 有為轉變は世の習い, 栄枯盛衰, 驕る平家は久しからず

例文: バブルの時にベントを乗り回していた彼が金策に走ってるのは
 盛者必衰の見本だね。

„To, že se za dob bublinové ekonomiky vozil Mercedesem Benz a teď si nemůže pořádně vydělat, je skvělý příklad toho, že nic netrvá věčně.“

Zdroj: https://detail.chiebukuro.yahoo.co.jp/qa/question_detail/q1267174967

Poznámky k formě:

- 者 *ša* (音), mono (訓) má podobný význam jako v angličtině sufix -er, např. 忍者^{にんじや}, 医者^{いしや}
- 必 *hicu* (音), kanara • zu (訓) nevyhnutelně, jistě

Dodatečné zdroje:

<http://idioms.thefreedictionary.com>

<http://www.juko56.dobrosoft.sk/prislovia1.htm>

<https://nihongoichiban.com/>

<http://dictionary.goo.ne.jp>

<http://www.guidetojapanese.org>